

חוזר מנהל האֶחִיּוֹת

ט' אדר תשפ"ה
09 מרץ 2025
אסמכתא: 707270824
חוזר מס' 235/2025

לכבוד:
מנהלים ומנהלות האֶחִיּוֹת במערך האשפוז
מנהלים ומנהלות האחיות במערך הקהילה

תחומי עיסוק, אחריות ופעילות אחים ואחיות מתאמים טיפול בתחום קליני - במערך האשפוז והקהילה

רקע

מערכת הבריאות בישראל מתמודדת בשנים האחרונות עם אתגרים משמעותיים הכוללים עלייה מתמדת בביקוש לשירותי בריאות בשל הזדקנות האוכלוסייה, עלייה בתחלואה כרונית ובמספר המחלות הכרוניות בגיל צעיר יותר. במקביל, בשנים האחרונות חלה התפתחות מואצת בטיפולים חדשניים ובאמצעים טכנולוגיים מתקדמים. התפתחויות אלו מציבות אתגרים משמעותיים במתן מענה כוללני, איכותי ובטיחותי, ובשמירה על רצף הטיפול למטופל ולבני משפחתו.

טיפולים ייחודיים במחלות שונות, טיפול מותאם אישית למטופלים ומורכבות המחלות, מחייבים מענה הוליסטי ומותאם אישית הכולל שיתוף פעולה בין תחומי ותמיכה במטופלים ובבני משפחותיהם, הן במערך האשפוז והן במערך הקהילה.

תפקיד אחים ואחיות מתאמים בתחום קליני מהווה אבן יסוד במערך הטיפול. תפקידם כולל את תיאום הטיפול, מתן מידע והדרכה, מענה תפעולי מתן תמיכה רגשית ופיזית למטופלים ולבני משפחותיהם, וכן שיתוף פעולה עם צוות רב-מקצועי, לאורך כל שלבי המחלה, להבטחת טיפול הוליסטי ומותאם אישית. התחומים המובילים בארץ בהם פועלים אחים ואחיות מתאמים כוללים בין השאר אונקולוגיה, כאב, סוכרת ועוד (ראה נספח א').

מטרת החוזר

הסדרה של עקרונות העיסוק, האחריות והפעילות של אחים ואחיות מתאמים בתחומים הקליניים השונים במערך האשפוז והקהילה.

תאריך יישום ההנחייה: מיידי

אחריות ליישום: מנהלים ומנהלות האחיות בכל מוסדות הרפואה באשפוז ובקהילה

הגדרות

אחים ואחיות מתאמים - אחראים לתיאום הטיפול במטופלים בתחום קליני ייחודי במתארים השונים או לתיאום נושא בתחומים מקצועיים אחרים באחיות. עבודת אחים ואחיות מתאמים תתבצע במסגרת שעות עבודתם, כפי שהוגדרו בארגון.

קריטריונים למינוי אחים ואחיות מתאמים

- אחים ואחיות מוסמכים אקדמאים בעלי השתלמות מוכרת בתחום הרלוונטי
- ניסיון מקצועי של לפחות 3 שנים בעבודה קלינית בתחום הרלוונטי

תחומי עיסוק, אחריות וסמכות אחים ואחיות מתאמים בהתאם להכשרה וסמכות

א. תיאום וניהול מסלול הטיפול: בניית מסלול טיפול מותאם אישית למטופל ובני משפחתו, תוך ניהול שוטף של תהליך הטיפול לאורך שלביו

ב. מעקב קליני שוטף:

- ניהול מעקב רציף באופן פרונטלי ו/ או מרחוק, אחר מצב המטופל
- זיהוי מוקדם של תופעות לוואי ומתן מענה מתאים
- קישור ותיאום עם גורמים רלבנטיים על מנת לשמור על רצף הטיפול
- התאמת הטיפול התרופתי לצורך מזעור תופעות הלוואי ושיפור איכות חייו של המטופל
- מעקב אחר תוצאות הטיפול, הבדיקות המבוצעות ודיווח לרופא בהתאם לצורך
- מתן מענה לשאלות לצורך הגברת בטיחות הטיפול
- קידום ומעקב אחר ההיענות לטיפול של המטופל
- התאמת תוכניות הטיפול ומענה לצרכים בריאותיים משתנים
- איתור גורמי תמיכה משפחתיים וקהילתיים ושיתופם במסלול הטיפולי במטופל

ג. מתן מידע והדרכה

הדרכת המטופל ובני משפחתו תתקיים לפחות בכל אחד מהתחומים הבאים:

- **אבחנה חדשה:** מתן מידע ברור על סוג המחלה, שלביה, השלכותיה ותוכנית טיפול ראשונית
- **תוכנית טיפול:** הדרכה פרטנית על סוגי הטיפולים, המטרות הטיפוליות לטווח קצר, בינוני וארוך בהתאם למצבו של המטופל ואלטרנטיבות פעולה לשם השגת המטרות שהוצבו
- **איזון סימפטומים:** יעוץ, מניעה וניהול תופעות לוואי לטווח קצר וארוך
- **אורח חיים בריא:** הנחיות לקידום בריאות כמו פעילות גופנית, חשיבות תזונה בריאה, שמירה על שגרת חיים והפנייה לדיאטנית במידת הצורך.
- **סוף חיים:** התייחסות מותאמת לנושא סוף החיים תוך מתן מידע רגיש ומכבד על תהליכים צפויים, אפשרויות טיפול וליווי משפחות בשלבים אלו

ד. אבחון זיהוי והתערבות בצרכים ייחודיים: זיהוי צרכים רגשיים, פיזיים, ייחודיים למקבלי שירות של מסגרות הרווחה (כגון מוגבלות שכלית והתפתחותית), בירוקרטיים, והפניה לגורמים רלוונטיים על פי הצורך

ה. תמיכה רגשית ונפשית: מתן מענה למצוקות רגשיות והפניה לגורמים מקצועיים כגון עובדים סוציאליים, פסיכולוגים או קבוצות תמיכה

- ו. **שיתוף פעולה רב-מקצועי:** שיתוף פעולה עם אנשי צוות רב מקצועי רלבנטי כגון רופאים יועצים, צוותי הדמיה ומעבדות, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, תזונאים, מלווים רוחניים ועוד בהתאם לצרכים, במערך האשפוז ובקהילה.
- ז. **שמירה על רצף טיפולי:** יצירת קשר ותיאום בין מוסדות האשפוז לקהילה, תוך דאגה להמשכיות הטיפול בכל שלבי המחלה.
- ח. **מחוייבות ללמידה ומצויינות:** שמירה על ידע מקצועי עדכני דרך קורסים, השתלמויות והשתתפות בכנסים רלוונטיים
- ט. **קידום ידע מקצועי:** הובלת התחום הקליני, תוכניות העשרה והכשרה לצוותים מקצועיים וסטודנטים
- י. **מעורבות במחקרים:** השתתפות ומעורבות במחקרים בתחום האחיות הרלוונטי.

תיעוד ורישום:

תיעוד של כל שלבי הטיפול והמעקב, כולל שינויים במצב הבריאותי של המטופל יהווה חלק מהרשומה הרפואית

בברכה,

ד"ר שושי גולדברג
 אחות ראשית ארצית
 וראשת מנהל האֶחִיּוֹת

רשימת תפוצה:

המנהל הכללי
 המשנה למנהל הכללי
 הנהלה מורחבת
 יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל
 מנהלי בתי חולים
 מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים
 מנהלי מחוזות
 קרפ"ר - צה"ל
 קרפ"ר - שירות בתי הסוהר
 קרפ"ר - משטרת ישראל
 ראשי חוג לאֶחִיּוֹת
 מנהלות בתי ספר לאֶחִיּוֹת

נספח א' :

דוגמאות לרשימת תחומים קליניים שכיחים לתפקיד אחים ואחיות מתאמים תחום טיפול:

1. כאב	2. סוכרת
3. פצע	4. סטומה
5. טראומה	6. השתלות איברים
7. שעת חירום	8. החייאה
9. הנשמה	10. שבץ מוחי
11. אי ספיקת לב	12. תחום LVAD (Left Ventricular Assist Device)
13. דיאליזה	14. בריאות הנפש

**להלן דוגמאות לתחומים קליניים שכיחים לתפקיד אחים ואחיות מתאמים תחום טיפול במערך
אונקולוגיה המטואונקולוגיה:**

1. שד	2. עיכול – GI
3. ריאה	4. גידולי מוח – נוירו
5. שלפוחית שתן ופרוסטטה – GU	6. גניקואונקולוגיה
7. סרטן רקמה רכה – סרקומה, מלנומה	8. ראש צוואר
9. המטולוגיה – לוקמיה, לימפומה ועוד	10. השתלות מח עצם
11. CAR T CELL	12. קרינה
13. סרטן בילדים – סרקומה, גידולי מוח, המטולוגיה	14. טיפול תומך
15. מרכזת טיפול במתבגרים ובמבוגרים צעירים	